E DREJTA E AUTORIT

ATA NUK MË RESPEKTOJNË!
EDHE XHAXHAI ME HALLËN U TALLËN ME MUA KUR U THASHË SE DOJA TË BËHESHA ARTIST...
A ËSHTË KJO E DREJTË? PO PRINDERIT E TU?
ATA MË QËNDRUAN PRANË...
LUM TI!
BABAI U BËRI NJË PYETJE...
A E PËRFYTYRONI DOT NJË BOTË PA ARTISTË?
FILM
TEATËR
LIBRA
MUZIK
ART
KËRCIM
TELEVIZION
SKUL
ETC.
NË FAKT...
DO TË ISHTE E MËRZITSHME!
S'DO ISHTE JETË!
E ZYMTË!

PA ARTE, QËNIET NJERËZORE DO TË ISHIN ... MË PAK NJERËZORË, DO TË NGJANIN MË SHUMË ME KAFSHËT NË LASHTËSI...
GJITHSESI...
KA NJERËZ QË NUK E QUAJNË ARTIN PUNË, KËSHTU QË ATA AS QË E KANË IDE NË E RESPEKTIT QË MERITOJNË AUTORËT.
PIKËRISHT! KËSHTU JANË PRINDËRIT E MI!
BOOKSTORE
DO TË VUASH URIE MUZIKANT, KE PËR TA PARË...
HO, HO, HO!
GABIM, SEPSE TANI E DI SI TA FITOJ RESPEKTIN!
BUDALLIQE! ËSHTË THJESHT NJË BISEDË!

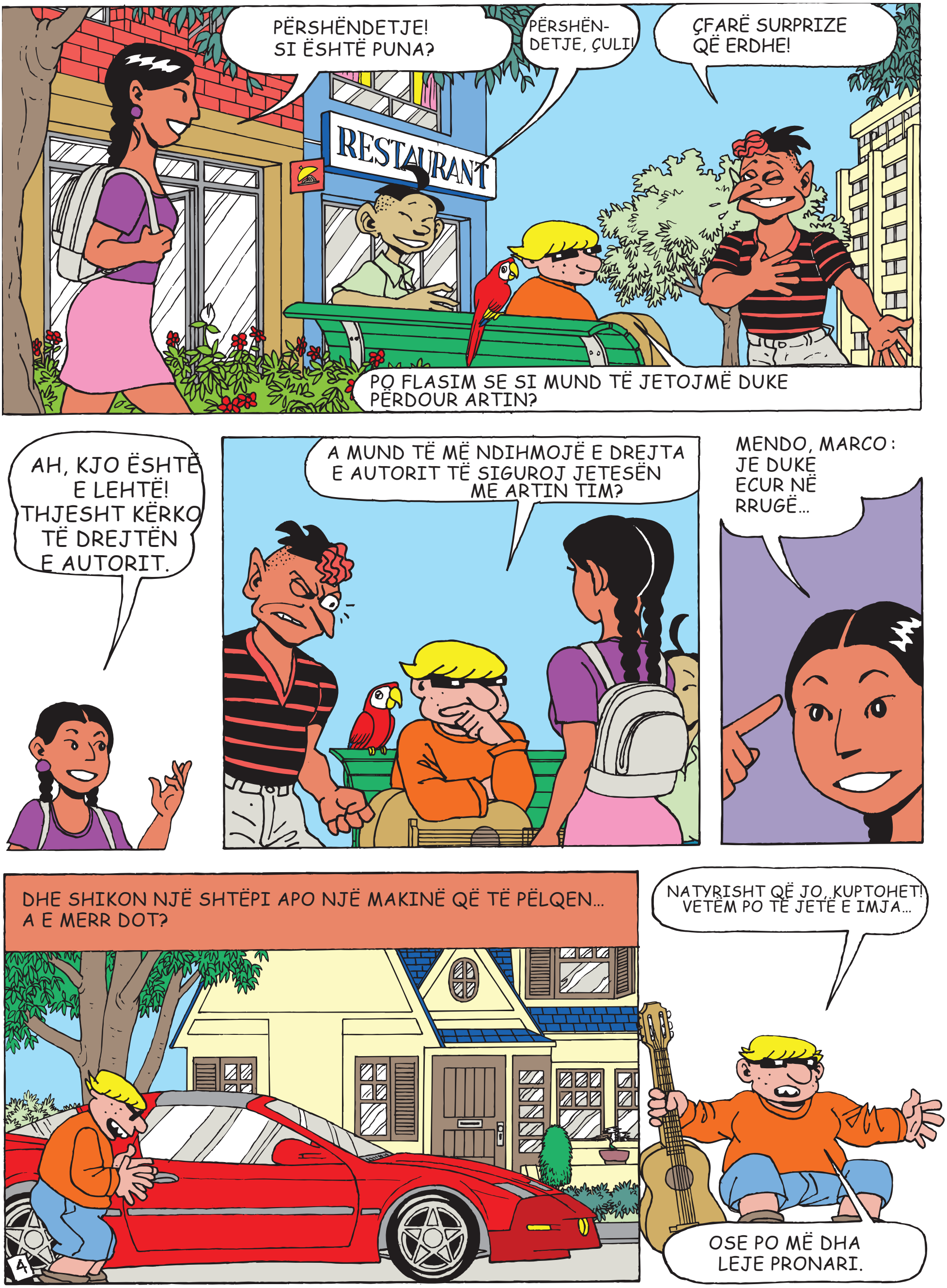
PËRSHËNDETJE! SI ËSHTË PUNA?
PËRSHËN-DETJE, ÇULI!
ÇFARË SURPRIZE QË ERDHE!
PO FLASIM SE SI MUND TË JETOJMË DUKE PËRDOUR ARTIN?
AH, KJO ËSHTË E LEHTË! THJESHT KËRKO TË DREJTËN E AUTORIT.
A MUND TË MË NDIHMOJË E DREJTA E AUTORIT TË SIGUROJ JETESËN ME ARTIN TIM?
MENDO, MARCO: JE DUKE ECUR NË RRUGË...
DHE SHIKON NJË SHTËPI APO NJË MAKINË QË TË PËLQEN... A E MERR DOT?
NATYRISHT QË JO, KUPTOHET! VETËM PO TË JETË E IMJA...
OSE PO MË DHA LEJE PRONARI.
RESTAURANT

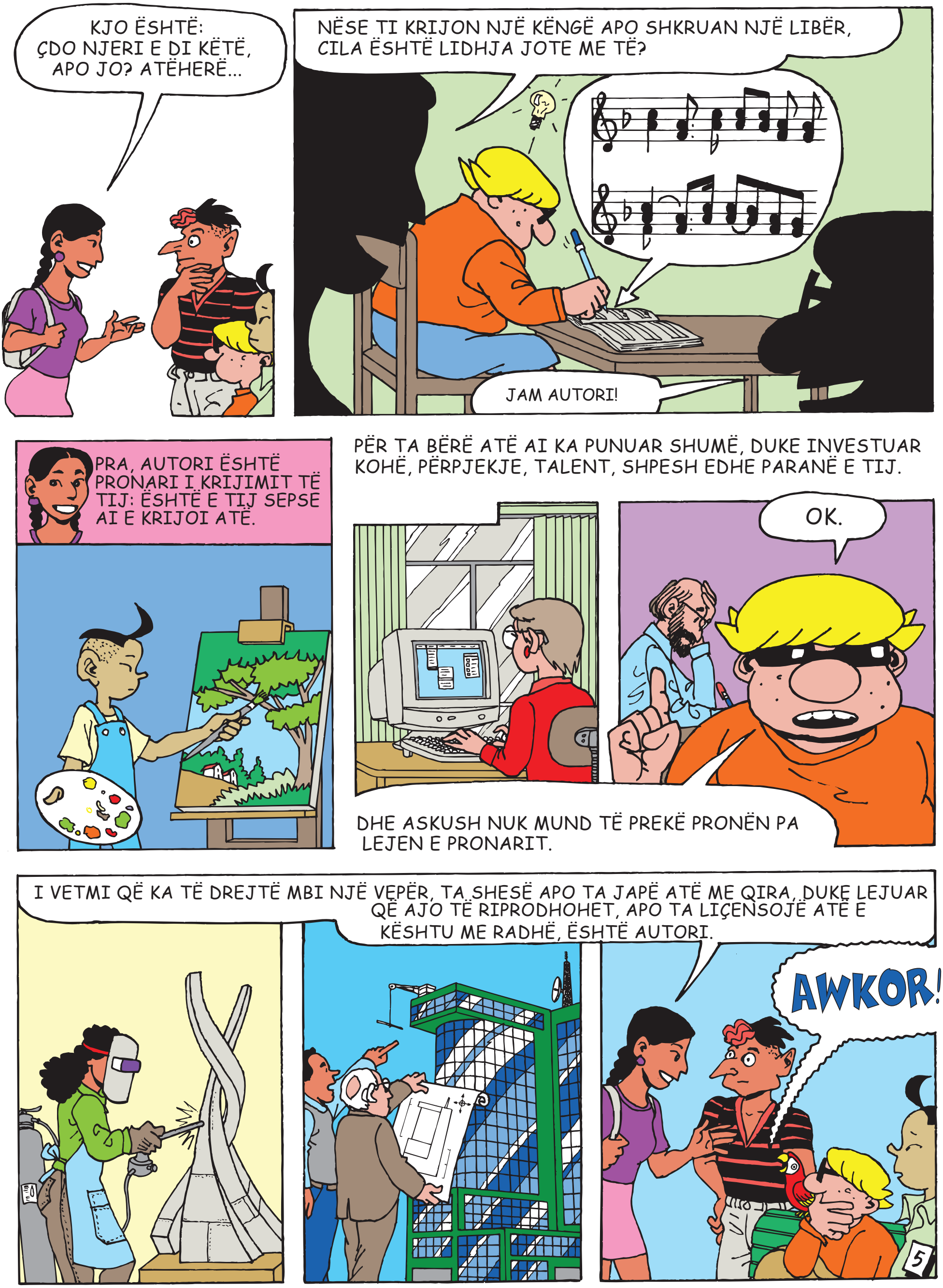
KJO ËSHTË: ÇDO NJERI E DI KËTË, APO JO? ATËHERË...
NËSE TI KRIJON NJË KËNGË APO SHKRUAN NJË LIBËR, CILA ËSHTË LIDHJA JOTE ME TË?
JAM AUTORI!
PRA, AUTORI ËSHTË PRONARI I KRIJIMIT TË TIJ: ËSHTË E TIJ SEPSE AI E KRIJOI ATË.
PËR TA BËRË ATË AI KA PUNUAR SHUMË, DUKE INVESTUAR KOHË, PËRPJEKJE, TALENT, SHPESH EDHE PARANË E TIJ.
OK.
DHE ASKUSH NUK MUND TË PREKË PRONËN PA LEJEN E PRONARIT.
I VETMI QË KA TË DREJTË MBI NJË VEPËR, TA SHESË APO TA JAPË ATË ME QIRA, DUKE LEJUAR QË AJO TË RIPRODHOHET, APO TA LIÇENSOJË ATË E KËSHTU ME RADHË, ËSHTË AUTORI.
AWKOR!
5

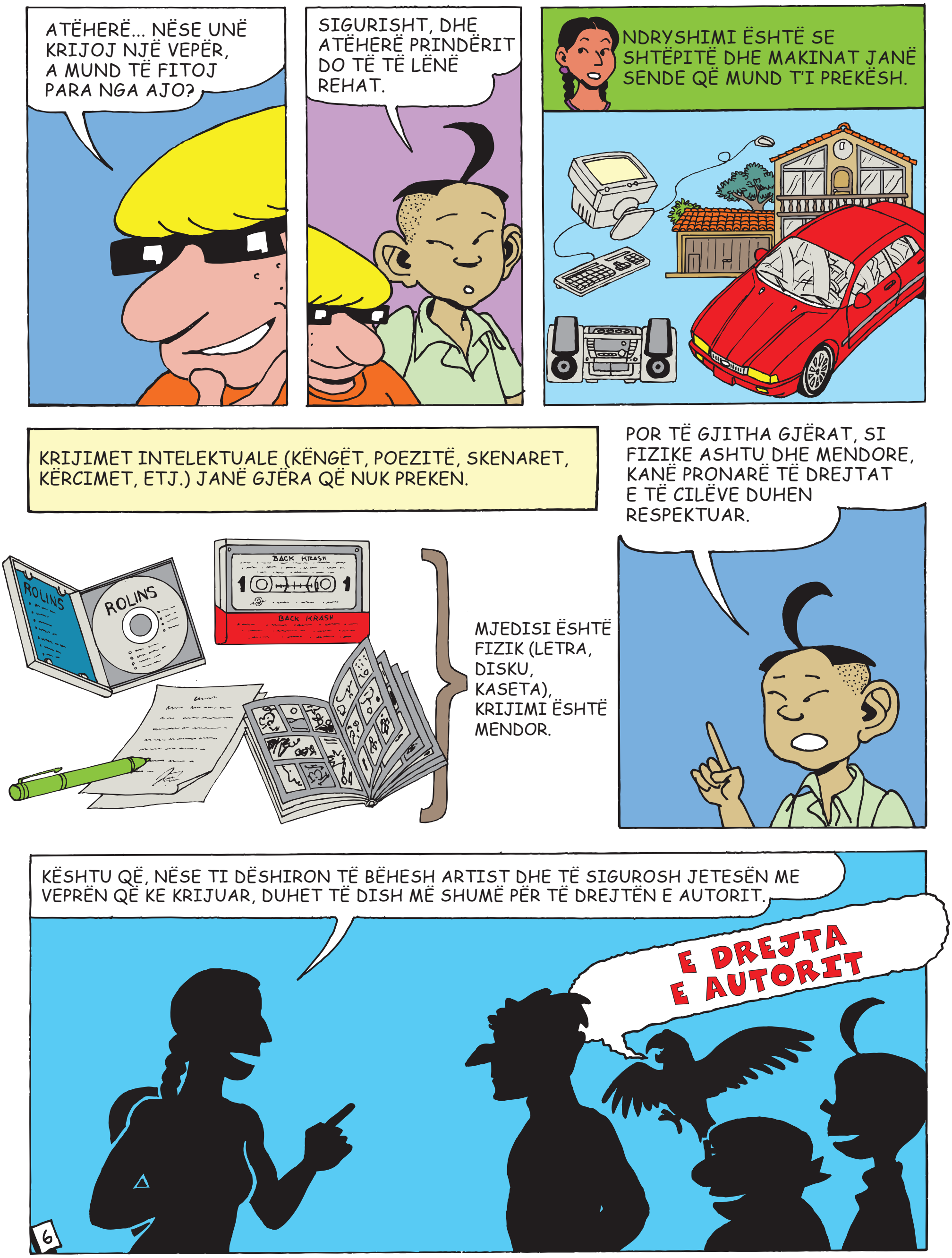
ATËHERË... NËSE UNË KRIJOJ NJË VEPËR, A MUND TË FITOJ PARA NGA AJO?
SIGURISHT, DHE ATËHERË PRINDËRIT DO TË TË LËNË REHAT.
NDRYSHIMI ËSHTË SE SHTËPITË DHE MAKINAT JANË SENDE QË MUND T'I PREKËSH.
KRIJIMET INTELEKTUALE (KËNGËT, POEZITË, SKENARET, KËRCIMET, ETJ.) JANË GJËRA QË NUK PREKEN.
ROLINS
BACK KRASH
MJEDISI ËSHTË FIZIK (LETRA, DISKU, KASETA), KRIJIMI ËSHTË MENDOR.
POR TË GJITHA GJËRAT, SI FIZIKE ASHTU DHE MENDORE, KANË PRONARË TË DREJTAT E TË CILËVE DUHEN RESPEKTUAR.
KËSHTU QË, NËSE TI DËSHIRON TË BËHESH ARTIST DHE TË SIGUROSH JETESËN ME VEPRËN QË KE KRIJUAR, DUHET TË DISH MË SHUMË PËR TË DREJTËN E AUTORIT.
E DREJTA E AUTORIT

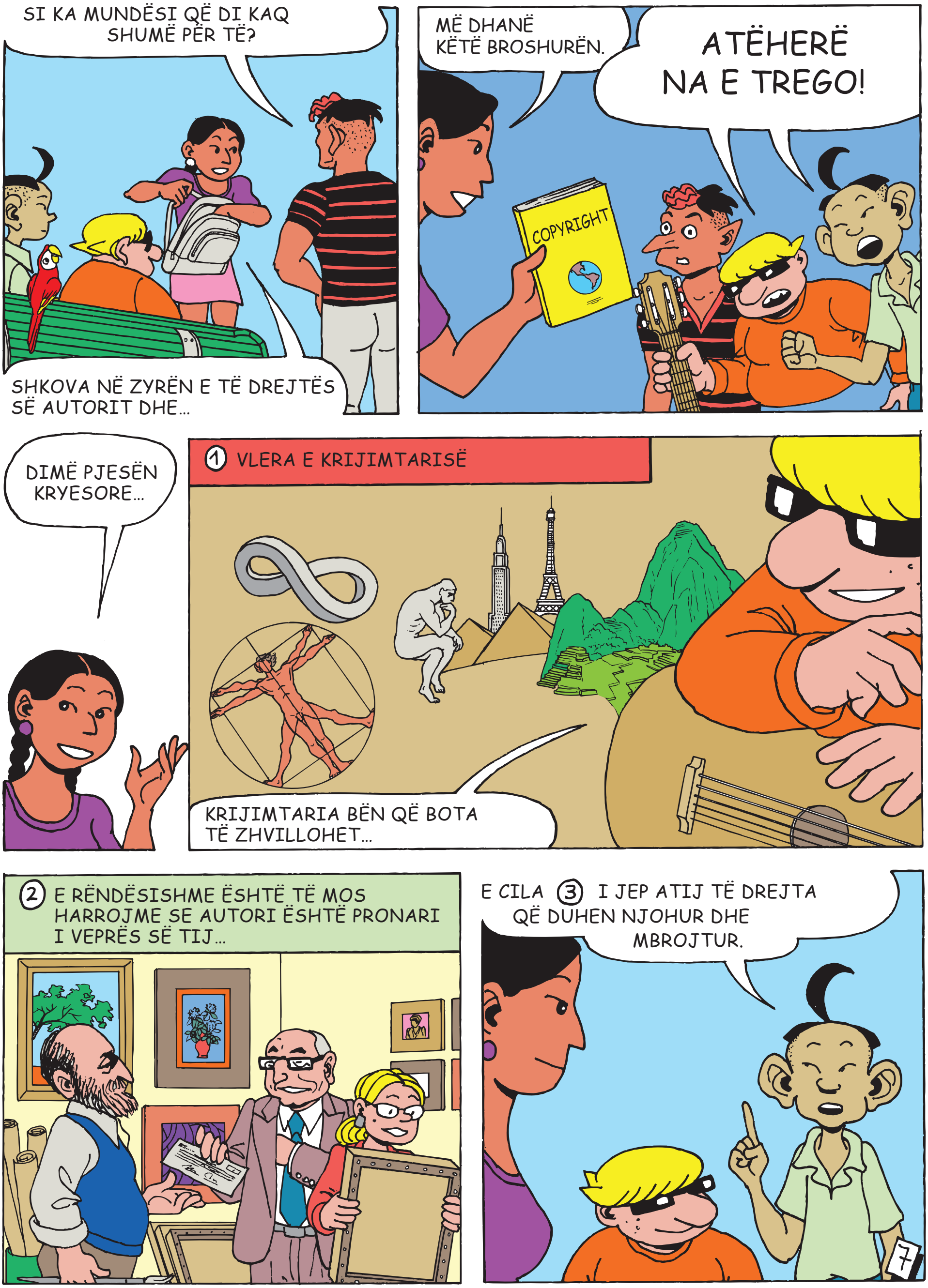
SI KA MUNDËSI QË DI KAQ SHUMË PËR TË?
SHKOVA NË ZYRËN E TË DREJTËS SË AUTORIT DHE...
MË DHANË KËTË BROSHURËN.
ATËHERË NA E TREGO!
COPYRIGHT
DIMË PJESËN KRYESORE...
1 VLERA E KRIJIMTARISË
KRIJIMTARIA BËN QË BOTA TË ZHVILLOHET...
2 E RËNDËSISHME ËSHTË TË MOS HARROJME SE AUTORI ËSHTË PRONARI I VEPRËS SË TIJ...
E CILA 3 I JEP ATIJ TË DREJTA QË DUHEN NJOHUR DHE MBROJTUR.

KUSH MUND TË QUHET AUTOR?
VETËM QËNIET NJERËZORE JANË NË GJENDJE TË PRODHOJNË NJË VEPËR INTELEKTUALE, KËSHTU QË NJË KAFSHË, MAKINË APO INSTITUCION NUK MUND TË QUHET AUTOR.
MË FAL, AURORA...
AWKOR!
TI VETËM IMITON, TI NUK KRIJON.
E SHKRETËZA! POR A NUK KA LLOJE TË TJERA AUTORËSIE?
PO, KA EDHE...
AUTORËSI TË PËRBASHKËT
AUTORËSIA E VEPRAVE PSEUDONIME (TË SHKRUARA ME EMËR PSEUDONIM).
AUTORËSIA E VEPRAVE ANONIME (PA FIRMË)...
DHE AJO E VEPRAVE TË KRIJUARA PËR NJË PUNËDHËNËS.
PUBLISHING Co.
DHE PO SIKUR TË DYJA PALËT NUK BIEN DAKORD PËR ASGJË?
SHIKO,
NË PËRGJITHËSI PREZUMOHET QË TË DREJTAT PËR VEPRAT E KRIJUARA ME POROSI OSE SI PUNËMARRËS I TAKOJNË PUNËDHËNËSIT.

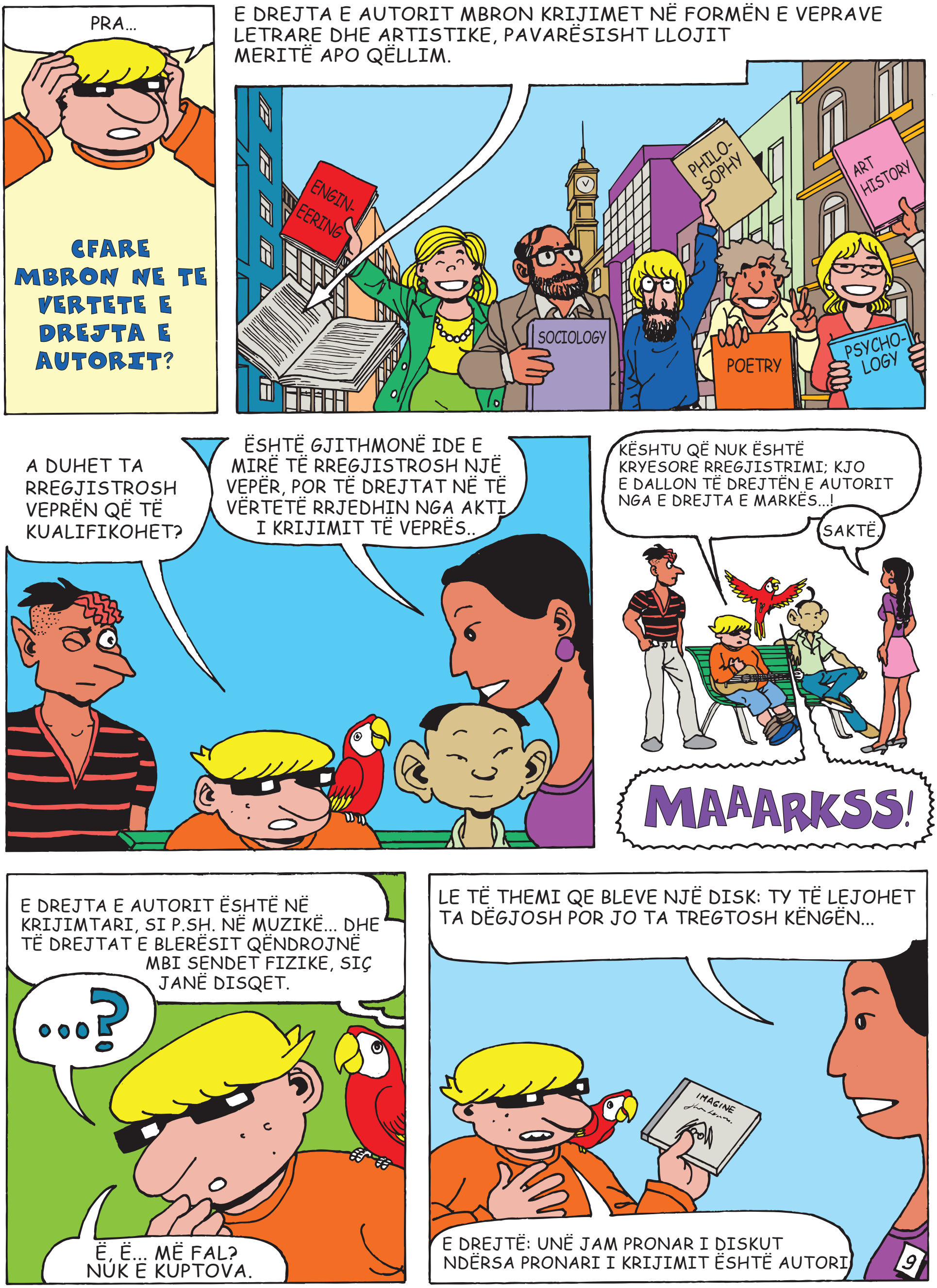
PRA...
CFARE MBRON NE TE VERTETE E DREJTA E AUTORIT?
E DREJTA E AUTORIT MBRON KRIJIMET NË FORMËN E VEPRAVE LETRARE DHE ARTISTIKE, PAVARËSISHT LLOJIT MERITË APO QËLLIM.
ENGIN-EERING
PHILO-SOPHY
ART HISTORY
SOCIOLOGY
POETRY
PSYCHO-LOGY
A DUHET TA RREGJISTROSH VEPRËN QË TË KUALIFIKOHET?
ËSHTË GJITHMONË IDE E MIRË TË RREGJISTROSH NJË VEPËR, POR TË DREJTAT NË TË VËRTETË RRJEDHIN NGA AKTI I KRIJIMIT TË VEPRËS..
KËSHTU QË NUK ËSHTË KRYESORE RREGJISTRIMI; KJO E DALLON TË DREJTËN E AUTORIT NGA E DREJTA E MARKËS...!
SAKTË.
MAAARKSS!
E DREJTA E AUTORIT ËSHTË NË KRIJIMTARI, SI P.SH. NË MUZIKË... DHE TË DREJTAT E BLERËSIT QËNDROJNË MBI SENDET FIZIKE, SIÇ JANË DISQET.
...?
Ë, Ë... MË FAL? NUK E KUPTOVA.
LE TË THEMI QE BLEVE NJË DISK: TY TË LEJOHET TA DËGJOSH POR JO TA TREGTOSH KËNGËN...
IMAGINE
E DREJTË: UNË JAM PRONAR I DISKUT NDËRSA PRONARI I KRIJIMIT ËSHTË AUTORI
9

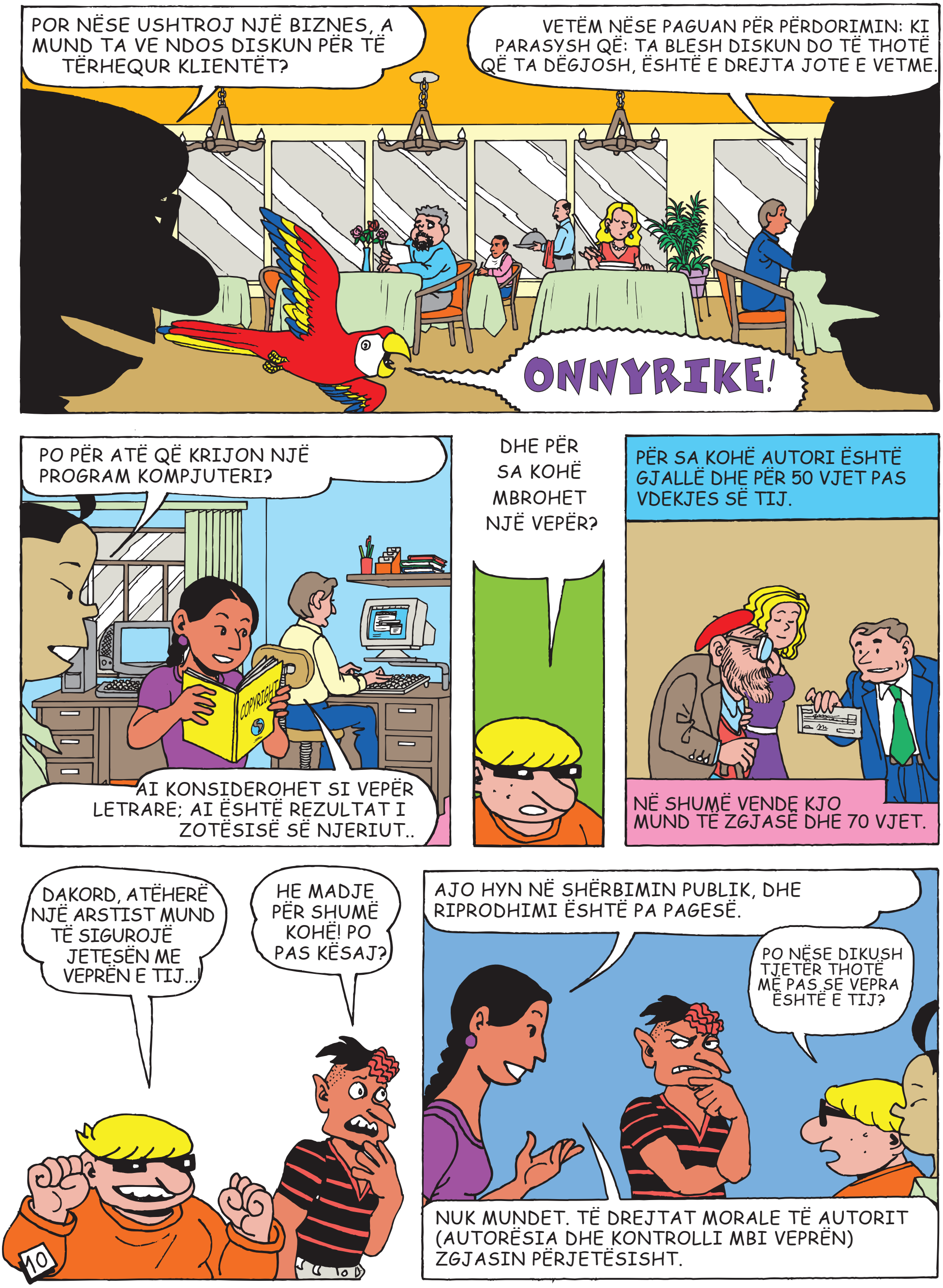
POR NËSE USHTROJ NJË BIZNES, A MUND TA VE NDOS DISKUN PËR TË TËRHEQUR KLIENTËT?
VETËM NËSE PAGUAN PËR PËRDORIMIN: KI PARASYSH QË: TA BLESH DISKUN DO TË THOTË QË TA DËGJOSH, ËSHTË E DREJTA JOTE E VETME.
ONNYRIKE!
PO PËR ATË QË KRIJON NJË PROGRAM KOMPJUTERI?
COPYRIGHT
AI KONSIDEROHET SI VEPËR LETRARE; AI ËSHTË REZULTAT I ZOTËSISË SË NJERIUT..
DHE PËR SA KOHË MBROHET NJË VEPËR?
PËR SA KOHË AUTORI ËSHTË GJALLË DHE PËR 50 VJET PAS VDEKJES SË TIJ.
NË SHUMË VENDE KJO MUND TË ZGJASË DHE 70 VJET.
DAKORD, ATËHERË NJË ARSTIST MUND TË SIGUROJË JETESËN ME VEPRËN E TIJ...!
HE MADJE PËR SHUMË KOHË! PO PAS KËSAJ?
AJO HYN NË SHËRBIMIN PUBLIK, DHE RIPRODHIMI ËSHTË PA PAGESË.
PO NËSE DIKUSH TJETËR THOTË MË PAS SE VEPRA ËSHTË E TIJ?
NUK MUNDET. TË DREJTAT MORALE TË AUTORIT (AUTORËSIA DHE KONTROLLI MBI VEPRËN) ZGJASIN PËRJETËSISHT.

PIRATERIA dhe PLAGJATURA
PIRATERIA ËSHTË RIPRODHIMI I PAAUTORIZUAR, SHITJA, MARRJA ME QIRA APO ÇDO FORMË TJETËR PËRDORIMI E VEPRËS.
GATI?
LARG PLAÇKITJES, ZEMËR!
DHE S'KEMI PSE TË PAGUAJMË!
PLAGJIATURA ËSHTË SHPËRNDARJA E VEPRËS SË DIKUJT TJETËR PAS KOPJIMIT TË SAJ FJALË PËR FJALË OSE PERIFRAZIMI I SAJ, DHE DHËNIA E AUTORËSISË NJË PERSONI TJETËR.
VEPRA JUAJ? POR UNË E KAM LEXUAR KËTË NGA NJË AUTOR TJETËR?
HË, ...SHIKO, PO KJO?
TË DYJA JANË SHKELJE TË TË DREJTËS SË AUTORIT, DHE KJO ËSHTË VEPËR PENALE!
KRIIIM!
POR NGANJËHERË MUND TA PËRDORNI NJË VEPËR PA KËRKUAR LEJEN E AUTORIT.
E SAKTË. PËR SHEMBULL KUR DËGJOJMË MUZIKË NË SHTËPI PËR QEJF...
11

WIPO Publication No. 484(E)
ISBN 978-92-805-1036-2

COPYRIGHT. Lima, October 2001. Published by agreement between the National Institute for the Defense of Competition and Protection of Intellectual Property (INDECOPI) and the World Intellectual Property Organization (WIPO) | **Scenario and Artwork:** Juan Acevedo | **Design:** Germán Luna, Jorge Llahuala | **Color:** María Elena Sialer | **Translation:** WIPO | **Correspondence:** WIPO – 34 chemin des Colombettes, 1211 Geneva 20 (Switzerland) – www.wipo.int | INDECOPI: Calle de la Prosa 138, San Borja, Lima 41 (Peru). E-mail: postmaster@indecopi.gob.pe
"Sekretariati i WIPO nuk merr asnjë përgjegjësi në lidhje me transformimin ose përkthimin e përmbajtjes së origjinalit."